

RD 103,6 Gemeinschaftsantenne 100,3
Bildung in schwieriger Zeit des Strom
Geschichte von der Lebzener Jugend am 2te Weltkrieg

Gründung von der Ligue of
national Bildung
Jahres: 26.02.1996

Haut welle man iwertien finant direkt no der Befreiung von Lezberg am September
1944 d' Ligue O. J. gegründet gow an och d' Sektion Bildung an d' Ligue geruff
pin ass. 1944

Et ware frau a glécklech Dég wéi ~~virun 50 Joer~~, no 4

Joer a 4 Méint d'preisesch Okkupatioun an den Nazi-Terror fir ons

Heemecht eriwier waren.

jenger Generationen von laut kunne sich fleck e'ing
Vürstellung von der Freid maachen wa sie d' Fokren an d' Piller von demols
utkucken. D'Berichter an den Zeitungen an Revue, Reportagen von Radio an
an der Television erinneren ons Zeitzeien von der iwerschwänglech yflichlech
Befreescherung mat deir min d' allieiert Soldaten, de Prinz Felix an de
Prinz Jean empfangen hun.

^{huet sich se'er agestellt. Bei}
Awer och ~~an~~ Trauer ass ~~erinnert~~ ^{huet} ~~an~~, von ~~dene~~ ville Familien bei ~~denen~~
nach ~~en~~ oder ~~der~~ ^{och} mé gefeelt, ~~an~~ ^{dei} nach an de Kralle von Ennerdrécker
waren. Och fir ons, d'Generatioun von den Zwangsrekrutierten war d'Fréd
nét komplett. En Déel von de Refraktären waren hei heem ^{an} konnten mat
feieren. ^{fun himme an so sel die grante bil von der Kulis bei you bildung erbaran, wa wasser mit spuell}
Aner Refraktären waren nach an den Nopeschlänner oder bei den
allieierten Armé'en. Mä ronn 7.500 von denen 12.000 enrôlés de force hun
nach hei heem gefeelt. 800 waren zou diesem Zeitpunkt gefall oder ver-
mésst. ~~Da~~ ^{ohne dass dei heilem sat wösten.} ~~Aner~~ schon a Gefanglager, ~~an~~ ^{an} vermésst.

^X
~~Relativ~~ D'geschnidde von der Heemecht, genau wéi d'KZler, an d'Emgesiddelt.

Kéng Norichten von doheem oder esouguer schlechter oder falscher. Aus dem
Wehrmachtsbericht hu sie iwert d'Rundstettoffensiv héeren, a wé konnt et
anescht sin, ^{durch} ~~découragéiert~~ ^{dei} opgebauchten Erfolgsmeldungen von der

No der éischter Begeschterung iwert Befreiung hun déi héiheim sèch vun Däg zou Däg méi grouss Suerge gemat ëm déi, déi nach fort waren.

Den 23. September 1944 kum ons exil Regierung zeréck op Lëtzebuerg! All ze vill Begeschterung gouf dese Ministeren nèt entgengt bruecht. Sie ware weit vum Schoss a waren nèt derbei wéi d'Vollek gelidden a gepéngescht gouf. Mä, mir hun awer gehofft, dass mat de Relatiounen déi sie a méi wé 4 Joer, Zeit haten, d'esselt dem groussen Pull opzebauen, kënnen aktiv a schnell hëllefén déi Feelend heem ze huelen.

Déem war awer nèt esou!

Sie hun emol fir d'éischt u sèch geduecht. Hir Positiounen ze festegen besonnesch vis-à-vis vun der "Unioon" an de Resistenzorganisatiounen. E regelrechte Machtkampf ensteet tëschend diesen 2 Gruppen. Esou schreiw d' "Unioon" den 2ten Dezember 1944 :

"Neischt fir ongutt, dir Hären, mä doeranner dierft dir iwerhäft nèt matschwätzen. Dir wësst nèt wät hei lass war."

A während diesem politeschem Gerängel a Gestreits ëm Ministerposten gëtt neischt oder nèt genuch ënnerholl fir ons KZler, Emgesiedelt an d'Zwangsrekrutiert heem ze huelen.

An dieser Situation, huelen eng Handvoll frëe Zwangsrekrutiert den Entschluss sech selwer em hin Fran Komroden an den Friedl an och an sech selwer ze bëkëmmere.

Kurzer Hand gëtt iwert Zeitungsmatkeelungen eng Réunion ageruff. Ufank Oktober 1944 fënd des Réunion am "Nesteschgaart" um floss von Lëtzebuerg statt.

Och Kiddlebinger fueren an der Versammlung.

Hei gëtt d'Prinzip von der "Ligue des Jeunes" beschloss.

3

Och fir ~~de~~ Diddelénger Participanten steet den Entschluss fest eng Sektoun zu bilden op d'Been ze setzen.

Dover et unol e besse Musée aus dieser Zeit (Stars and Strips)

Also och fir ^{den} Diddelénger Jungen ^{slung démons} steet den Entschluss fest eng Sektoun vun der Ligue "Of" zu bilden ze grënnen.

D'Komerode Frantz Germain, Schaak Roger a Jos Weirich invitéiere fir den 8. Februar 1945 an eng Grënnungsversammlung an de Sall beim "Ro' de Franz" (Propriétaire Reuter-Eiffes) op Tattebiérg. De Sënn, Zweck an d'Ziller vun der Ligue "Ons Jongen" gin hei vum Jos Weirich erklärt. D'Grënnung vun der Sektoun Diddeléng gët eestëmme beschloss an de provesoresche Sektionscomité ^{huet} setzt sech aus deenen heite Komeroden zesammen ^{gesät}.

Weirich Jos
Schumacher Albert
Peters Jean
Mathias Becker

Frantz Germain
Pauly Gust
Grethen Robert
Arnold Schmit

Schaak Roger
Boly Jacques
Marcel Steinmetz

An dëser Versammlung proposéiert den Dominicy Pier, Chef vun der Miliz, der neier Associatioun, am Milizcamp e miwliéierte Büro zur Verfügung ze stellen. Dës Proposition gët mat Applaus acceptéiert. Déi éischt Sëtzung vum Comité as de 17.02.1945. D'Comitéscharge gi wéi follegt festgeluecht:

Präsident: Jos Weirich - Vize-Präsident: Albert Schumacher - Sekretär: Germain Frantz - Sekretär-adjoint: Marcel Steinmetz - Trésorier: Schaak Roger - Trésorier-adjoint: Gust Pauly - Assessoren: Mathias Becker - Jacques Boly - Arnold Schmit.

De Büro, op Zëmmer 2 am Milizcamp, an der Parkstrooss, fréier Dancing Goergen - haut Café-Restaurant Piscine - as all Dag op vun 3 bis 6 Auer, ausser Samschdes a Sonndes.

Den 2. Mee 1945 as um 19 Auer am Milizcamp déi 4. Versammlung vun der Sektoun. D'Komerode Germain Frantz, dee sech an d'lëtzebuenger Arméi gemellt huet, an den Arnold Schmit, dee mat der amerikanescher Arméi an Däitschland geet, gin duerch Grethen Robert a Graf Pier ersat. D'Sportsektoun ënnersteet dem Graf Pier.

Vum Germain Frantz kritt de Comité den 12.08.1945 eng Kaart aus dem WROTHAM CAMP Sevenoaks - Kent an England. Säi Posten als Sekretär as vum Felix Mohren iwerholl gin. D'Hauptaufgab war d'Jongen déi schon doheem waren an no an no an d'Hemecht zeréckkoomen ze erfaassen. Dës Kartei liwwert ~~ons~~ haut nach séier interessant Renseignement. D'Suerg, esouwuel vum Zentralcomité wéi och vum Sektionscomité war déi nach doheem Feelend ze fannen an esou séier wéi méiglech heem ze bréngen. D'Elteren vun de Gefalenen a Vermëste waren a grousem Leed. Zu Lëtzebuerg huet sech d'Eltereverenegung an eng Associatioun ze konstituieren opgedrängt an och Diddelénger Eltere waren dobäi séier aktiv. Déi dreiwend Kraaft waren an der Stad ënner anerem d'Häre Paul Simonis an de Professor Edmond Oster (+den 30. Oktober 1965; onse Fuendel war mat enger staarker Delegation op dësem Begräfnis), an zu Diddeléng d'Häre Schmeler Mett, Bodry Alfonse, Grün a Kieffer Nicolas.

Gutt Noriichten aus der Friemd gi gläich publizéiert wéi d'Copie op der Säit 7 weisst. ^{Hei z. B. esu eng Matdeelung}

Ligue "Ons Jongen".
section de Dudelange
rue du Parc

delt nach dass die
nosto'end Diddelenger Komeroden befannen sech,
mindestens zenter dem 7. Juli 1944 a russescher
Gefangenschaft am Gefangenenlager TAMBORE: *befannen: Et min:*

BAUSTERT J.P.	Hüttstross	125
Flammang Nic.	Brunnenstross	51
Feiler Victor	E. Mayrischstr.	22
Kieffer Charles	Waldstross	2
Michaux René	Kélerstross	52
Regneri Jean	Biegwierkstross	117
Reiland Emil	Spidolstross	32
Rosseljong Antoine	Barbarastross	15
Schmeller Marcel	Cité Dr Welter	3
Schmitt Army	Suftgerstross	130

Informationen a Matdélongen gi mir op onsem Büro bekannt, a bieden d'Leit dé ons kennen Uréngongen oder Norichten ginn, duerch dé mir onsen nach an der Friemd sinne Komeroden kennen hellefen, respectif ons no'her un se erun schaffen, eis mat zedélen.

Onse Büro befend sech an der Parcstross, fré'here Milizcamp
Zemmer 2 an ass Denschtes a Freidess op vun 3 bis 6 Auer.

An dréngend Fäll sech wenden:

Eisewerenhandlong WEIRICH Majerus
av. G.D. Charlotte 52.

oder Telefon no 17-17

De Comité

président

von der Sektion Dudelange
~~Ons~~ Delegiert huelen un de Sätzungen iwert Epurationsmesuren, déi vun der LPPD
ageruff goufen, deel. Dës éischt Sätzung war de 26. *July* 1945.

Periodesch huet ~~ons~~ *od* Sektioon ~~och~~ e Mëmber am Zentral-Comité vun der Ligue "Ons
Jongen" gestallt. Et waren dat d'Komeroden Jos Weirich, Theobald Paul a Jempi
Linden.

Well ufanks 1946 nach iwwer 3.000 Lëtzebuenger an der Hemecht felen a vun deene
keng Noriicht virläit, gët versicht d'Recherche vun hinnen ze erlichteren duerch
Foto-Projectionen am ganze Land. Dës Aktioun gët gestaart duerch de "Service de
Recherche" vun der Ligue "Ons Jongen". Zu Diddeléng war dës Virféierung den 21.
Mäerz 1946 um 8 Auer am Cinema Palace (Nickels).

De 17.07.1946 *de* muss onse Büro *am Miliz Camp* geraumt gin, fir en der Lëtzebuenger Arméi zur Ver-
fügung ze stellen. Onse Büro gët *de Sektioon 3* op Zemmer 36 an d'Gemeng verluecht. En as Densch-
des a Freides vu 6 bis 7 owens op. De Comité besteet *1946* aus folgende Komeroden:
Président: Jos Weirich - Vice-Président: Theobald Paul - Sekretär: Felix Mohren-
Sekretär-adjoint: Schmitt Roger - Caissier: Roger Schaak - Caissier-adjoint:
Pauly Gust - Assessoren: Arend Hubert- Graf Pier - Hanff Mett.

D'Diddelénger Jonge wëllen awer och esou séier wéi méiglech e "Monument aux
Morts" an hirer Stad opriichten an domadde sécheren, dass d'Undenke vun deenen
déi hiirt Liewe fir d'Hemecht gin hun, garantéiert as. Och d'Ausschaffe vun enger
"Brochure commémorative" mat de Fotoë vun de Gefalenen a Verméssten gët an Ugrëff
geholl. ~~D'Copie vun engem Formular an dëser Affaire as op der Säit 7 opgedréckt.~~

De 15. Oktober 1950 um 15 Auer as d'Aweigung vum "Monument aux Morts" un deér sech
all Lokalvereiner bedelegen. Natiirlech och ~~ons~~ *de* Sektioon "in corpore" hannert ~~on~~ *hierem*
~~sem~~ *de* Fündel. ~~Ons~~ *de* Sektioon huet e wesentleche finanziellen Undeel fir d'Oprichtung
vum Monument beigedroen.

Och un e Fuendel fir ^{der} ~~ons~~ Sektioon huet de Comité scho mat Zäite geduecht. D'Schwës-
teren aus dem Klouschter (Pensionnat des Soeurs de la Doctrine Chrétienne) an der
Suuftgener - Stross hun e gebitzt. Deemools war et nach nët Moud e Fuendel an enger
grousser Inaugurationsfeier dem Veräinze iwergin. Mä den 31. August 1946, bei
der 2. Journée "Ons Jongen" zu Lëtzebuerg, as ~~der~~ Sektioon a grousser ^{Mass} an houf-
reg fir d'éischt hannert ^{hinnen} ~~onsen~~ neie Fuendel marschéiert.

Awer och un den Amusement as erëm geduecht gin. Deemools ware fir déi 18 bis 25
Joer al Meedercher a Jongen am Schnëtt 3 Joer vun hirer beschter Jugendzäit am
Krich, an der Deportatioun, un der Front, a Gefaangenelager, Maquis a Stoppe
verluergaangen. Nach waren 1945 öffentlech Baler nët erlaabt, Dofir konnten awer
"en société close" Soireën organiséiert gin. An dat huet ^{der} ~~ons~~ Sektioon gemat. Wäin
a Schnaps déi deemools och nach an der Minettgéigend méi oder wéineger "rar" waren,
si ^{mir} op d'Musel, privat bei Frënn a Bekannte kafe ^{t ginn} gaangen. De Verkaf an ~~onsen~~ ^{der Sektioon}
"Bar" op dese Soireën huet ^{der} ~~onsen~~ Kees gutt gedoen. Esou hate ^{mir} ~~den~~ 1. Mee 1945
vun 19 Auer un am Gewerkschaftsheem eng "Soirée en société close", wéins dem Dé-
part vun ~~onsen~~ ^{der} Komerode vun de Joergäng 1925 an 1926, déi nees doheem ^{waren} ~~er~~
d'obligatoresch lëtzebuenger Arméi agezu goufen.

*Mär hun op dorer Bänken schon an aner Emuionnen op iwert der Situation,
geschwat; dat léicht mir Jongen un jongen die d'Prin schon zwangsrekrutiert
haben.*

*Mia louta mir op bei enol unerbréchen fir Lieder ~~aus der~~ ze léieren da
d'mools op d'esen Soirée gesonge goumen. Schued dass bekannte Lieder wéi "De Paaf
nch fir d'Korwelt enregistriert gouwen oder op d'Melodie vun "Mamaclie" den Text
"Wal un dat wat duent d'Brécher sellecht?" erhalte blaw*

Och eng egen Theatertrupp ^{hat d'} ~~ons~~ Sektioon op d'Bee gestallt, an hat esouguer
^{hinnen} ~~sein~~ "eigenen" Orchester. De 14. an de 15. Abréll 1945 gouf am Cader vun engem
"patrioteschen Owend" d'Theaterstéck "d'Chambre garnie" opgefouert. "D'Dicksiana"
demools ganz "en vogue" gouf gesonge vum René Bodry an um Piano begleitet vum dee-
molegen Diddelenger Organist Norbert Thill. Och an aner Sektioenen, wéi z.B. zu
Gréiwemaacher an zu Réimech, ^{an} ~~hu~~ ^{mir} fir si Theater gespilt a Soireën organisé-
ert ^{ginn} ~~ginn~~ Heihinner ~~si~~ ^{mir} da mam "Conrad's Jeng" séngem Mëllech-Camion gefuerg ^{ginn}
Op 2 hélze Bänken, hannen an der baschéierter Këscht, mat maximal 70 km an der Stonn,
goufen ~~ons~~ "Artisten a Musikanten" iwver Land kutschéiert. Vun engem komfortable
Bus keng Spur! Awer trotzdeem glécklech, zefridden an echt komerodschaftlech ^{waren}

^{der} ~~der~~ Felix Mohren war e mustergültege Sekretär an d'Séil vun ~~onsen~~ ^{der} Sektioon. Bis
zu séngem Doud, de 6. Oktober 1963, huet hien a peinlechste genauer Aarbecht, zou-
verléisseg a mat grousssem Dévouement d'Sekretariat, an esou guer Zäitweis duerzou
d'Kees gefouert. An de Krisenzäite vun der Ligue "Ons Jongen", wéi eng Sektioon
no der anerer entschlof as, an den Zentralcomité d'Knëppele bei d'Tromm geluecht
huet, huet ^{den} ~~onsen~~ onermiddleche Sektretär séng Aarbecht weider gemat, d'Sektioon

an der Riicht gehalten, Versicher ennerholl ^{der} ~~onsen~~ Zentralcomité erëm operéselen,
an d'Komerodschaft esou gutt wéi et méiglech war ze halen. Esou goug de 7. Mäerz
1949 ~~den~~ "Offener Brief" (~~copie op der Säit 8~~) vun der Ligue "Ons Jongen", Sek-
tioon Diddeléng, un all Sektioene vun der Ligue "Ons Jongen".

An deem Brief deklareiert d'Sektioun, unner anderem, dass sie mit mei mat den
Zoustaänn am Central Comité awerstaane wär. ~~of de~~ Sektiounen krute keeng
Rapport'e mé, keeng Circulaires a keeng Uweisungon, a verlaangt d'Heraffung
vun enger Asssemblée générale extraordinaire.

Well op dese Brief musch erfollegt schick Diddeleng en de Brief eraus a reffusfolgent
well d'fetesegkoken am C.C. nu Sotzung zo' Sotzung zouuelen, wann iverkapt
Sotzungen in; dass

«Oennert dénen Oemstänn ~~gesin mir Diddeleng~~ d'Ligue «ONS JONGEN» als onôfhängech,
neutral Verénegong mat Rieseschrott dem Oennergank zo' gëtt. ~~Mir machen~~ fir des Zo'stänn dén
jetzegen C. C. voll a ganz responsabel.» *Sektioun Diddeleng*

Leider bloufen all dës Efforen ouni Erfolleg, an d'Ligue "Ons Jongen", wat hir
Central-Ledung betrëfft, entschléift ganz a guer. Dofir gin awer d'Centralcomi-
tés-Mêmbere Fandel Romain, Wohlfahrt Jos a Gremling Jean desto méi politesch
aktiv. Als aktiv bleiwen d'Sektiounen Réméleng, Dikrech an Diddeléng.

Eso mach fir haut. An der nächster Sendung unnerside mir mé'ch mat der
Ligue of vum ganzen ass unner besonnesch mat der Sektioun Diddeleng.
~~Eso mach a paar Liddes der démolés 'en vogue' wären.~~